

Hormajärvi-yhdistys ry

HORMAJÄRVEN KESÄJUHLA JA HORMAJÄRVI-YHDISTYKSEN VUOSIKOKOUS LAUANTAINA 27.7.2019

KANNELJÄRVEN OPISTOLLA, KARSTUNTIE 537
OHJELMAA KELLO 10:00 ALKAEN
YHDISTYKSEN VUOSIKOKOUS ALKAEN KELLO 13:00

Tervetuloa kuulemaan Hormajärven viimeisimmät uutiset:
Tietoa järven tilasta, järviluonnosta ja järven hoidosta ja kunnostuksesta.
Torsti Salonen kertoo Hormajärven mökkeilyn ja kulttuurin historiasta.

Ohjelmaa ja tapahtumia kesäjuhlissa

Opiston aulassa järviluontorasti:	Tutkitaan Irma Rouhaisen opastuksella Hormajärven vesikasveja ja –eläimiä klo 10:00-12:00
Hormajärvi-yhdistyksen INFOPISTE	Jäsenasiat, tukituotteet, tietoa Hormajärven mittauksista, ja hoitosuunnitelmasta
ARPAJAISET	Hyviä palkintoja, arpajaisten tuotto menee Hormajärven kunnostukseen kokonaisuudessaan.
LOUNAS opiston ruokasalissa	Keittolounas (8€) sekä pullakahvit (3€), klo 11:00-12:00.

OHJELMA KOKOUSSALISSA, ALKAEN KLO 12:00

Torsti Salonen: Hormajärven mökkeilyn ja kulttuurin historiasta

Anna-Stiina Heiskanen: Hormajärven nykytila ja kunnostus

YHDISTYKSEN VUOSIKOKOUS ALKAEN KLO 13: Sääntömääräiset asiat

Esityslista:

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen järjestäytyminen: Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja kaksi ääntenlaskijaa
3. Kokouksen laillisuus
4. Kokouksen työjärjestys
5. Yhdistyksen toimintakertomus ja sen vahvistaminen
6. Tilinpäätös ja tilintarkastajien lausunto
7. Vastuuvapauden myöntäminen hallitukselle ja muille tilivelvollisille
8. Hallituksen varsinaisten jäsenten, varajäsenten sekä tilintarkastajan ja varatilintarkastajan valinta
9. Toimintasuunnitelman ja talousarvion vahvistaminen. Jäsenmaksun määrääminen
10. Muut mahdolliset kokousasiat
11. Kokouksen päättäminen

Hormajärvi-yhdistys ry

TOIMINTAKERTOMUS 2018-2019

Koivulan kosteikkoallasta kaivetaan marraskuussa 2018 (kuva: Timo Niemelä, ProAgria)

Hallitus ja tilintarkastajat

Puheenjohtaja: Anna-Stiina Heiskanen

Sihteeri: Riikka Ventelä

Rahastonhoitaja: Juhani Kumpulainen

Muu hallitus:

Juhani Muhonen

Nina Ståhl

Maija Hannuksela (varajäsen)

Pasi Harju (varajäsen)

Hannu Teinilä (varajäsen)

Risto Tuomanen (varajäsen)

Yhdistyksen tilintarkastaja on Paul Packalén / varalla Erkki Tuominen.

Hallitus on kokoontunut kauden aikana 8 kertaa.

Jäsenistö ja jäsenmaksut

Yhdistyksen rekisterissä on toimintakauden päättyessä 235 jäsentä. Vuosikokouksen vahvistama jäsenmaksu oli 40 €. Jäsenkirjeitä on lähetty toimintakauden aikana neljä kappaletta ja ne ovat nähtävillä yhdistyksen www-sivuilla: www.hormajarvi.fi/ Yhdistys.

Yhdistyksen talous

Yhdistyksen tulot koostuvat jäsenmaksuista, vesihoitomaksuista, julkiselta sektorilta saatavasta avustuksesta, yksityisten henkilöitten avustuksista sekä tukituotteiden myynnistä. Vesihoitomaksuja kertyi 30.4.2019 päättyneellä tilikaudella **3600 €**. Uudenmaan ELY-keskus tuki yhdistyksen hoito- ja kunnostustyötä summalla **15343 €**. Tilikauden 1.5.2018 – 30.4.2019 tulos on summalla **-20033 €** alijäämäinen. Yhdistyksen taseen loppusumma on **43888 €**

Yhdistyksen toiminta

Toiminta keskittyi kosteikkorakentamiseen ja hoitokalastukseen sekä kunnostus- ja hoitotoimien jatkon suunnitteluun sekä rahoituksen hakemiseen. Hormajärven läntisen syvänteen hapetusta jatkettiin.

Kosteikkorakentaminen

Kosteikkojen rakentaminen ja kunnostaminen sekä ojien virtaaman hidastaminen on tarpeen, jotta hillitään ravinteiden huuhtoutumista maalta järveen. Yhdistys rakennutti syksyllä 2018 Koivulan kosteikon, jonka laskuoja laskee Hormajärven itäiselle altaalle. Rakentaminen käynnistyi 21. marraskuuta ja kosteikko valmistui 5. joulukuuta 2018. Rakentamista valvoi ProAgrian suunnittelija Timo Niemelä, Etelä-Suomen Salaojakeskuksesta. Urakoitsija oli Pekka Kukkonen, Kaivuulohja oy. Lisäksi yhdistys teetti syksyllä 2018 alustavan suunnitelman uusista rakennettavista kosteikoista Paloniemen alueelle. Konsulttina toimi Silvestris Oy. (Esko Vuorinen). Sopivia kosteikkokohteita on alueella neljä, joista kaksi voisi olla Lohjan kaupungin mukaan mahdollista rakentaa nykyisessä alueen suunnittelutilanteessa. Kosteikkorakentamisen vetäjänä on ollut Anna-Stiina Heiskanen.

Hapetus

Hapetus vähentää ravinteiden vapautumista järven syvänteen sedimentistä. Läntisellä syvänteellä olevat hapettimet ovat olleet toiminnassa keväästä 2008 alkaen. Urakoitsijana toimii Vesi-Eko Oy. Hapetinlaitteet olivat toiminnassa koko kesän 2018. Syksyllä laitteet pysäytettiin 8.10.2018 ja käynnistettiin Hormajärven jäätyamisen jälkeen 6.1.2019. Hapettimien käyttökustannukset ovat olleet hieman yli 1200€ kuukaudessa, joka kattaa laitteiden vuokran, ja vuotuiset seurantaraportit sekä sähkömaksut. Hormajärven hapetuksen vuosiraportti 2018 on nähtävillä verkkosivulta: www.hormajarvi.fi/ajankohtaista. Vuoden 2019 aikana hapetusta vähennetään hallitusti sekä mitataan ja arvioidaan vaikutuksia. Hapettimet laitettiin pois päältä jäitlenlähdon jälkeen huhtikuussa. Hormajärvi-yhdistys huolehtii hapettimien käynnistämisestä ja sulkemisesta. Hapetintarkkailijana on toiminut Juhani Muhonen.

Hoitokalastus

Hoitokalastuksen avulla pyritään erityisesti vähentämään järven särkikalakantaa, mikä poistaa ravinteita ja edesauttaa järven ekosysteemiä toipumaan rehevöitymisen kierteestä. Hoitokalastus aloitettiin 26.4.2019, jolloin yhdistyksen talkooporukka yhdessä Jomiset oy:n kanssa laittoi neljä rysää Hormajärveen. Saalista tuli erittäin vähän (hieman yli 300 kg) ja pyynti lopetettiin toukokuun puolivälissä. Hoitokalastuksen vetäjänä on toiminut Juhani Muhonen.

Ympäristön tila

Yhdistys julkaisi syksyllä 2018 **Hormajärven kunnostus- ja hoitosuunnitelman ”Hormajärvi kohti hyvää tilaa v. 2019–2027”**, jonka toteutti Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n (LUVY) tutkimuspäällikkö, FT Anne Liljendahl. Raportti on ladattavissa yhdistyksen verkkosivulta

osastosta ”Hoito- ja kunnostus”. Suositusten perusteella yhdistys toteutti Hormajärven hoidon ja kunnostuksen jatkotoimia alkuvuonna 2019 seuraavasti: 1) läntisen selän syvänteen hapestusta aletaan vähentää ja selvitetään vaikutuksia; 2) Paloniemen kosteikoiden suunnittelu ja rakentaminen; sekä 3) hoitokalastus kevään rysäpyynnillä. Yhdistys haki marraskuussa 2018 valtionavustusta v. 2019 kunnostustoimien osittaisten (50%) kustannusten kattamiseksi.

Lisäksi yhdistys on käynnistänyt yhdessä Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n (LUVY) kanssa hankkeen koskien Hormajärven vesistökunnostuksen vaikutusten seuranta ja arviointia vuonna 2019. Hankkeessa toteutetaan läntisen syvänteen hapetuksen keskeyttämisen vaikutusten tiheennetty seuranta ja Koivulan kosteikon toimivuuden seuranta. LUVY on ottanut vesinäytteitä Hormajärven läntisestä ja itäisestä altaasta sekä Koivulan kosteikon laskuojasta. LUVY on hakenut marraskuussa 2018 näiden toimien osittaisten (50%) kustannusten kattamiseksi valtionavustusta Uudenmaan ELY-keskukselta. Hormajärvi-yhdistys ry. on sitoutunut kattamaan 50% hankkeen kustannuksista. Näytteenotto aloitettiin maaliskuussa.

Hormajoella tehtiin lämpötilamittauksia kesän 2018 aikana tarkoituksena selvittää soveltuuko Hormajoki lisääntyvän taimenkannan istutukseen. Tämä on osa Karjaanjoen vesistövisio 2021-hanketta ja tehtiin yhdessä LUVYn ja Virtavesi-yhdistyksen kanssa.

Tiedotus

Yhdistys tiedotti 15 kertaa ajankohtaisista asioista ja tapahtumista Facebook-sivulla, jossa julkaistut tavoittavat uutisesta riippuen n. 80-800 henkilöä. Verkkosivuilla www.hormajarvi.fi jaetaan pysyvämpää tietoa. Sivustoja päivitettiin jonkin verran.

Pro Hormajärvi

Pro Hormajärvi-ryhmä ei ole toiminut kauden aikana.

Muuta toimintaa

Yhdistyksen vuosikokous järjestettiin Roution koululla 29.7.2017, jossa LUVYn tutkimuspäällikkö Anne Liljendahl esitteli uuden hoito- ja kunnostussuunnitelman. Yhdistyksen perinteen mukaiset **Elokuun tulet** sytytettiin Suomen luonnon päivänä lauantaina 25.8.2018.

Kiitokset

Yhteistyö Länsi-Uudenmaan Vesi ja Ympäristö ry:n (LUVY), Lohjan kaupungin, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Hormajärven osakaskuntien sekä yksityisten maa- ja vesialueiden omistajien kanssa on jatkunut hyvänä. Yhdistys kiittää kaikkia yhteistyötahoja (Vesi-Eko Oy, ProAgria sekä Etelä-Suomen salaojakeskus, Jomiset Oy, Silvestris Oy, Kim Wist, BellaMedia, Lohjan kopio, Routioseura ry., Kaivuulohja Oy.) ja yksityisiä henkilöitä yhteistyöstä.

Koivulan kosteikko toukokuussa 2019 (Kuva: Anna-Stiina Heiskanen)

Hormajärvi-yhdistys ry

TOIMINTASUUNNITELMA JA TALOUSARVIOEHDOTUS 2019-2020

Hormajärvi-yhdistys ry jatkaa toimintaansa Hormajärven vesiensuojelun ja vesiluonnon monimuotoisuuden edistämiseksi sekä järven vaikutuspiiriin kuuluvan alueen luonnonsuojelun ja asukkaiden yleisen viihtyvyyden puolesta.

Hormajärvi ei ole vielä saavuttanut kansallisissa vesienhoitosuunnitelmissa määriteltyä hyvää ekologista tilaa vaikka järven tila on parantunut. Jotta jatkotoimenpiteet voidaan suunnitella ja kohdentaa siten, että ne ovat tehokkaita ja vaikuttavia, on järven tilasta ja aiempien hoitotoimenpiteitten vaikutuksesta saatava tarkempi kuva, kuten **Hormajärven hoito- ja kunnostussuunnitelmasa**¹ vuosille 2019-2027, on suositeltu.

Syvänneveden hapettamista vähennetään hallitusti ja selvitetään hapetuksen vähentämisen vaikutukset Hormajärven yleiseen tilaan. Selvitetään myös hoitokalastuksen ja muiden kunnostustoimenpiteitten tarve ja jatko.

Näiden selvitysten sekä jatkotoimenpiteitten tekemistä varten Hormajärvi-yhdistys ry. on hakenut yhdessä Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n (LUVY) kanssa rahoitusta valtakunnallisesta **Vesiensuojelun tehostamisohjelmasta**² vuosille 2020-2022. Mikäli tälle **Hormajärven vesistö-kunnostus 2020-2022-hankkeelle** myönnetään rahoitus, se tulee kattamaan n. 50% selvitys- ja kunnostustoimenpiteitten kustannuksista näinä vuosina.

Toimintakaudella 2019–2020 Hormajärven vesistö-kunnostushankkeessa tullaan keskittymään seuraaviin asioihin:

¹ ”Hormajärvi kohti hyvää tilaa 2019-2027”; <http://www.hormajarvi.fi/Kunnostus.html>

² <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/avustukset-vesiensuojelun-tehostamisohjelman-toteuttamiseen>

Kosteikkojen rakentamista jatketaan. Paloniemen kosteikkorakentamista suunnitellaan ja rakennetaan mahdollisuuksien mukaan yksi kosteikko syksyllä 2019. Kosteikkojen (Koivula ja Paloniemi) toimivuutta seurataan näytteenotolla. Uusia kohteita etsitään.

Läntisen altaan syväntein hapetusta vähennetään hallitusti. Hormajärven läntisen syvänneveden happitilanne ja fosforin määrä ovat laskeneet hapetuksen alkamisen jälkeen vuodesta 2008. Hapetuksella ei ole kuitenkaan havaittu olevan selkeää vaikutusta järven pintaveden kokonaisfosforipitoisuuksiin. Toimintakauden 2019-2020 aikana hapetus katkaistaan avovesikauden ajaksi. Jatketaan hapetuksen keskeyttämisen vaikutusten tiheennettyä seurantaa. Tarvittaessa hapettimet käynnistetään loppukesällä tai viimeistään talvella järven jäätyessä. Hormajärvi-yhdistys huolehtii hapettimien käynnistämisestä ja sulkemisesta. Nykyinen hapetussopimus (Vesi-Eko Oy) päättyy 30.9.2019. Hapetusurakoinnin jatkosta neuvotellaan Vesi-Eko oy:n kanssa. Arvioidaan tarvetta hapetuksen jatkamiselle.

Hoitokalastuksessa pidetään tauko. Viime vuosina saaliin määrä on vähentynyt ja jää kauaksi suositeltavasta tasosta. Arvioidaan hoitokalastuksen vaikutuksia ja jatkon tarve.

Selvitetään mahdollisuutta palauttaa lisääntyvä taimenkanta Hormajokeen yhteistyössä kalastusosakaskuntien, Virtavesiyhdistyksen, Länsi-Uudenmaan Vesi- ja Ympäristö ry:n (LuVy) Lohikalat Karjaanjoelle — vesistövisio 2021³ mukaisesti.

Tehostetaan varainhankintaa ja kutsutaan koolle Pro Hormajärvi-ryhmä, jonka tarkoituksena on avustaa yhdistyksen hallitusta varainhankinnassa sekä eri toimenpiteiden suunnittelussa.

Jatketaan sinilevien esiintymisen tarkkailua läntisellä altaalla ja tiedotetaan havainnoista yhdistyksen Facebook-sivuilla sekä valtakunnallisen leväseurannan sivuilla Järvi-Wikissä.

Kannustetaan jäsenistöä näkösyvyyden mittaamiseen. Jaetaan halukkaille mittaajille **Secchi- eli valkolevyjä** sekä opastetaan tulosten tallennuksessa <https://www.jarviwiki.fi/havaintolahetti/>.

Kannustetaan jäsenistöä ja muita asukkaita omaehtoiseen järviluonnon suojeluun: välttämään lannoitteiden, kemikaalien, myrkkujen, jätteiden joutumista järveen, huolehtimaan rantasaunojen jätevesistä, palauttamaan isot emo-petokalat (kuten hauet) järveen (ks. kestävä kalastus), kunnioittamaan pesiviä lintuja ja poikueita sekä välttämään kovaäänistä moottoriveneilyä tai muuta moottoriurheilua Hormajärvellä.

Tiedotetaan ajankohtaisista asioista ja tapahtumista sekä jaetaan tietoa Hormajärven tilasta ja mittauksista yhdistyksen Facebook-sivuilla, jäsenkirjeillä 4-5 kertaa vuodessa ja www-sivuilla <http://www.hormajarvi.fi/> jonka kautta myös jaetaan tutkimus/ selvitys raportteja.

Tehostetaan yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa, kuten Hormajärven osakaskunnat, Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n (LUVY), Uudenmaan ELY-keskus ja Lohjan kaupunki. kunnostustoimien tuki- ja rahoitusmalleja kehitetään yhdessä eri sidosryhmien kanssa. Pyritään käynnistämään yhteistyö alan oppilaitosten kanssa. Osallistutaan Vesistökuunnostusverkoston⁴ tapahtumiin ja seminaareihin ja hyödynnetään muiden toimijoiden kokemuksista.

Vuosikokous ja kesäjuhla järjestetään kesällä 2020 ja **elokuun merkkitulet** sytytetään yhdistyksen aloitteesta elokuun viimeisenä lauantaina 2020.

³ http://www.luvy.fi/fi/hankkeet/lohikalat_karjaanjokeen/vesistovisio_2021

⁴ ks. vesistökuunnostusverkosto; <https://www.ymparisto.fi/vesistokunnostusverkosto>